

Торайғыров университетінің
ҒЫЛЫМИ ЖУРНАЛЫ

НАУЧНЫЙ ЖУРНАЛ
Торайғыров университета

**ТОРАЙҒЫРОВ
УНИВЕРСИТЕТІНІҢ
ХАБАРШЫСЫ**

ЗАҢ СЕРИЯСЫ
2022 ЖЫЛДАН БАСТАП ШЫҒАДЫ

**ВЕСТНИК
ТОРАЙҒЫРОВ
УНИВЕРСИТЕТА**

ЮРИДИЧЕСКАЯ СЕРИЯ
ИЗДАЕТСЯ С 2022 ГОДА

ISSN 2958-8618

№ 1 (2022)

Павлодар

**НАУЧНЫЙ ЖУРНАЛ
Торайгыров университета**

Юридическая серия
выходит 4 раза в год

СВИДЕТЕЛЬСТВО

о постановке на переучет периодического печатного издания,
информационного агентства и сетевого издания
№ KZ90VPY00046812

выдано

Министерством информации и коммуникаций
Республики Казахстан

Тематическая направленность

публикация результатов научных исследований, актуальных проблем
в области права, привлечение внимания к перспективным
и актуальным направлениям юридической науки

Подписной индекс – 76199

<https://doi.org/10.48081/NA.YR4232>

Бас редакторы – главный редактор

Ахмеджанова Г. Б.
д.ю.н., профессор

Заместитель главного редактора Олжабаев Б. Х., *к.ю.н., ассоц.профессор*
Ответственный секретарь Жамулдинов В. Н., *к.ю.н., ассоц.профессор*

Редакция алқасы – Редакционная коллегия

Ишеков К.А., *д.ю.н., профессор (Российская Федерация)*
Косанов Ж. Х., *д.ю.н., профессор*
Дуйсенов Э. Э., *д.ю.н., профессор*
Омарова А. Р., *технический редактор*

За достоверность материалов и рекламы ответственность несут авторы и рекламодатели
Редакция оставляет за собой право на отклонение материалов
При использовании материалов журнала ссылка на «Вестник Торайгыров университета» обязательна

FTAMP 107161

<https://doi.org/10.48081/AYYT2009>***А. Т. Сарсенбаев**

Павлодар облыстық адвокаттар алқасы,
Қазақстан Республикасы, Павлодар қ.

**ҚАЗІРГІ КЕЗЕҢДЕГІ МЕМЛЕКЕТТЕГІ
АДВОКАТУРА ИНСТИТУТЫНЫҢ ЖАҒДАЙЫ**

Мақалада өз қызметін жүзеге асыру барысында адвокаттың кездесетін өзекті мәселелерін қарастырады. Қазақстандағы адвокатураның қазіргі қызметі мен жай-күйін оның қалыптасу және даму тарихын зерттемей-ақ түсіну және қарау мүмкін емес, өйткені осы маңызды қоғамдық-құқықтық институттың алдында тұрған міндеттердің мағынасын онсыз түсіну мүмкін емес. Сайып келгенде, бұл құқықтық және демократиялық мемлекет құрудағы адвокатураның орнын, ролі мен маңызын анықтауға мүмкіндік береді.

Қазақстандық адвокатураның қалыптасу жолы ресейлік адвокатураның даму тарихымен тығыз байланысты және ол күрделі болды, адвокатураны ұйымдастырудың үздік нысандары мен тәсілдеріне әртүрлі ізденістер жүргізілді және тек Кеңес Одағы ыдыраған сәтте ғана біз осы институттың Қазақстандағы дербес даму жолы туралы айта аламыз.

Адвокатураға жүктелген функциялардың ерекшеліктеріне және оның құқықтық қатынастар жүйесіндегі жағдайына байланысты тарихтың әртүрлі кезеңдерінде оған көзқарастар қоғамның саяси жүйесіне, оның экономикалық деңгейіне, құқықтық мәдениеті мен азаматтардың құқықтық санасына және басқаларға байланысты өзгерді.

Адвокатураның қалыптасу жолы қиын болды және әрқашан қоғам дамуының белгілі бір кезеңдерінде адвокатура ұйымының формаларын, әдістері мен әдістерін жетілдіруге әртүрлі іздеулер жүргізілді. 1917 жылға дейінгі кезеңде кәсіби адвокатураның пайда болуы Қазақстан құрамына кіретін Ресей империясы заңнамасының қалыптасу және даму тарихымен, атап айтқанда 1864 жылғы прогрессивті сот реформасын жүргізумен тығыз байланысты.

Кілтті сөздер: адвокат, қорғаушы, мемлекеттік құпия, сотталған, дәлелдемелер, заңнама, заң институты, заңгерлік көмек.

Кіріспе

Құқықтық терминологияда «адвокат» ұғымы 1864 жылы пайда болды, бірақ 1939 жылға дейінгі кеңестік кезеңде де бұл термин қолданыстағы заңнамада қолданылмады. Адвокаттар алқасы болып табылатын адвокатура қызметінің ұйымдық-құқықтық формасына келетін болсақ, ол ешқашан дамыған елдерде (АҚШ, Германия, Франция және т.б.) қоғамдық-құқықтық маңызы мен корпоративтік бірлігі болған емес және жоқ.

Қазақстанда адвокатураны ұйымдастыру жолында үлкен қиындықтар болды. Қырғыз (Қазақ) АССР Кеңестерінің бірінші құрылтай съезі 1920 жылғы 6 қазанда «кеңестік Әділет ұйымын ұйымдастыру туралы» қарарда әділет органдарына кеңес беру және соттық қорғау түрінде халыққа тегін заң көмегін кеңінен ұйымдастыруды міндеттеді.

1936 жылы КСРО Конституциясы қабылданғаннан кейін 1939 жылы 16 тамызда КСРО ХКК бекіткен Адвокатура туралы жаңа ереже жасалды. Осы Ережеге сәйкес адвокаттар алқалары облыс, облыс, автономиялық және одақтық республика шегінде құрылды. Дәл осы ереже адвокатураның кеңестік құқықтық жүйеде орнын анықтады және іс жүзінде адвокаттар алқасы оның директиваларын қатаң орындайтын Әділет Халық Комиссариатының мекемелерінің біріне айналды.

Соғыстан кейінгі кезеңде біздің республикада адвокатура жұмысының ұйымдастыру нысандары өзгеріссіз қалды; алқалар қызметіне жалпы басшылықты Қазақ КСР Халық комиссариаты, тікелей басшылықты алқалардың өздерінің сайланбалы органдары төралқалар жүзеге асырды. 1977 жылы кеңестік адвокатура тарихында алғаш рет оның құқықтық жағдайы КСРО Конституциясында бекітілді. 1979 жылы 30 қарашада КСРО-да Адвокатура туралы Заң қабылданды. Осы нормативтік актімен кеңестік адвокатураның Бүкілодақтық ауқымдағы ұйымдастырылуы мен қызметі мәселелері реттелді. Осы Заңның негізінде әрбір одақтық республикада 1980 жылғы 13 қарашада адвокаттың қылмыстық сот ісін жүргізудің алғашқы сатыларына қатысу құқығы бекітілген «Адвокатура туралы Ереже» әзірленді, ол 1989 жылғы 13 қарашадағы редакциядағы КСР Одағы мен одақтас республикалардың сот құрылысы туралы заңнамасының негіздерінде заңнамалық түрде бекітілді, бұл кейіннен адвокаттық корпус санының сапалық және сандық жағынан ұлғаюына ықпал етті.

Материалдар мен әдістер

Зерттеу мәселесі бойынша әдебиеттерді теориялық талдау және статистикалық анализ, салыстырмалы анализ, тарихи әдістер мен әкімшілік заңнама және нормативтік құқықтық актілерді талдау әдістері қолданылады. Қазақстанда адвокатура қызметінің құқықтық негізі 1997 жылғы

5 желтоқсанда қабылданған және 2018 жылғы шілдеге дейін қолданыста болған Қазақстан Республикасының Конституциясы мен «адвокаттық қызмет туралы» ҚР Заңы болып табылады.

Қазіргі уақытта 2018 жылғы 5 шілдеде қабылданған «Адвокаттық қызмет және заң көмегі туралы» ҚР Заңы адвокаттық қызметті регламенттейді. Адвокатура орталығында құқықтық институт ретінде адвокат тұр. Бұл мамандық одан құқықтың әртүрлі салаларында терең және әр түрлі білімді, сонымен қатар психология, кәсіби этика, экономика негіздерін білуді және кең эрудицияны қажет етеді.

Заңда заң көмегін көрсететін екі институттың – адвокаттар мен Заң консультанттарының қатар жұмыс істеуі көзделген. Адвокатураның тәртіптік жүйесі де өзгеріске ұшырады. Бүгінде адвокатурада жаңа орган – құрамына алты адвокат, уәкілетті органның үш өкілі және отставкадағы екі судья кіретін тәртіптік комиссия жұмыс істейді. Осылайша, бүгінгі таңда адвокатура-бұл өзінің даму жолы, бай дәстүрлері бар, сот төрелігін іске асыру, азаматтардың құқықтары мен бостандықтарын қорғау ісіне лайықты үлес қосатын қалыптасқан азаматтық қоғам институты.

Азаматтар мен заңды тұлғалар әрқашан кәсіби құқық қорғаушыларға жүгінуі керек. Лайықты адвокат істің сәтті нәтижесі үшін барлық заңды әдістерді қолданады. Адвокат-өте күрделі мамандық. Әскери-тергеу бөлімшелерінің жедел аппараттарында мамандандырылған ақпараттық-ізвестіру жүйесін әзірлеу және құру қажеттілігі туындайды. Мұндай Дерекқордың болуы қылмысқа бейім немесе қылмыс жасайтын әскери қызметшілерді уақтылы анықтауға және оларға алдын-алу шараларын қабылдауға мүмкіндік береді. Әскери қызметшінің келген жерінде әскери тергеу бөлімшелерінің жедел аппараттары көптеген жағдайларда оның бұрынғы қылмыстық әрекеті туралы білмейді [1, 16 б.].

Тәжірибесі мен білімі бар адвокаттардың жеке қасиеттері мен кәсіби қасиеттері, құқық қорғау немесе сот органдарында алдыңғы лауазымды атқаруға байланысты беделі адвокатурадан бұрын атқарған кәсібі мен лауазымына байланысты айтарлықтай айырмашылықтарға ие. Жалпы, мұндай жұмысшылар, бір жағынан, заң қоғамының түсі, ал екінші жағынан, моральдық тазалық пен әдептіліктің төмен деңгейімен олар қауіпті заң бұзушылар болып табылады. Шынында да, қазір көптеген адвокаттар бар – бұрынғы тергеушілер, қылмыстық іздестіру жөніндегі жедел уәкілдер, судья, олар өз істерінің құндылықтары мен әдеттерінен арылып қана қоймай, көбінесе адвокаттық қызметтің мәнін түсінбейді: оның жауапкершілігі, істің құрбандығы және толық қайтарымы. Басқа қызметтерде олар өздеріне жүктелген міндеттердің мүлдем басқа өлшемдеріне ие болды. Адвокатурада

бәрі әлдеқайда жұқа және үлкен моральды қажет етеді. Шынында да, көптеген жерлерде адвокаттар алқасы өздерін бұзған Әділет министрлері үшін баспанаға айналды. Осының салдарынан халықтың адвокатура институтына, сондай-ақ заңгерлердің өздеріне деген сенімсіздігі орын алады. Көптеген бұрынғы заң министрлерінің әртүрлі бөліктердегі осындай бұрынғы жұмысы және қазіргі уақытта адвокаттар бола отырып, оларға сарапшылармен тікелей байланыс орнатуға, сот-медициналық есептерге қол жеткізуге және осылайша клиенттердің мәселесін тез шешуге мүмкіндік береді. Бірақ көбінесе бұл адвокаттар өздерінің мүмкіндіктерін өздері үшін, материалдық мүдделерінен және клиентке зиян келтіру үшін пайдаланады. Бұл қасиеттер оларға клиенттің мүддесі үшін әрекет етпей, құқық қорғау органдарының жосықсыз қызметкерлерімен сыбайлас жемқорлыққа жол ашады. Олардың тергеу субъектілері мен сотқа заңсыз ықпал ету үшін нақты мүмкіндіктері бар. Ұмытылмас кәсіби қасиеттер мен адамдармен қарым-қатынас тәжірибесі оларға куәгерлерге, жәбірленушілерге және процестің басқа қатысушыларына өте шебер әсер етуге мүмкіндік береді [2, 32 б.].

Нәтижелер мен талқылау

Бүгінгі таңда айыптау мен қорғаудың арақатынасын талдау әдеттегі көріністі көрсетеді. Тараптардың артықшылықтары әртүрлі. Қорғау жағынан артықшылықтар пассивті сипатқа ие және сәтті қорғалуға мүмкіндік беретін құқықтардың болуына бағытталған (айғақтар беруден бас тарту құқығы), онда айыптау тарапының артықшылықтары, керісінше, қылмыстық іс бойынша дәлелдемелер жинау құқығында ерекше [3, 59 б.].

ҚР ҚДЖК 71-бабының талаптарына сәйкес қорғаушының қылмыстық іс бойынша іс жүргізуге қатысуы, егер бұл туралы күдікті, айыпталушы, сотталушы, сотталған, ақталған, оның ішінде көмелеттік жасқа толмаған және дене немесе психикалық кемістіктеріне байланысты өзінің қорғану құқығын жүзеге асыра алмайтын не сот ісін жүргізу тілін білмейтін және т.б. жағдайларда міндетті болып табылады. ҚР ҚДЖК 72-бабына сәйкес күдіктінің, айыпталушының, сотталушының, сотталған адамның, ақталған адамның өтініші бойынша қорғаушының қатысуын қылмыстық процесті жүргізетін орган қамтамасыз етеді, ол қорғауға мұқтаж адамның заң көмегіне ақы төлеуден толық немесе ішінара босатуға құқылы. Халықтың аз қамтылған және әлеуметтік қорғалмаған топтары іс жүзінде заң көмегіне қол жеткізе алмайды. Облыс орталықтарында және ірі қалаларда бұл проблеманың көбінде ауылдық елді мекендер, әсіресе шалғайдағы елді мекендер туралы айтуға болмайтын қандай да бір шешілу мүмкіндігі бар [4, 107 б.].

Құқықтық көмек көрсету саласын талдау мұндай бірлестікті жаңа заң негізінде әрекет ететін жаңартылған адвокатура негізінде жүргізген дұрыс

деген қорытынды жасауға мүмкіндік береді. Заңгерлер (кәсіпорындардың, мекемелердің, ұйымдардың заң қызметтерінің құрамында еңбек шарты бойынша кәсіби қызметті жүзеге асыратын заң кеңесшілері) әкімшілік құжаттама негізінде біріктіру рәсіміне енгізілмеген, олардың еңбек шарты бойынша қызметін жүзеге асыратын кәсіпорындардың, мекемелердің, ұйымдардың, компаниялар тобының, холдингтің сот өкілдігі құқығы сақталады. Сотта өкіл-заңгермен (заң кеңесшісімен) қатар өкіл болу құқығын жұмыс берушінің мүдделерін білдіру үшін олардың сот қарауына қатысуы қажет емес кәсіпорындардың, мекемелердің, ұйымдардың, холдингтердің, компаниялардың басқа да қызметкерлері беруі мүмкін. Жеке заңды практикамен жүйелі түрде айналысатын, бірақ белгіленген тәртіппен тіркелмеген, оның ішінде осы сапада салық есебіне қойылмаған адамдар бордың алдына қойылады: не жалпы негізде адвокатураға кіру, не заң практикасын тоқтату. Оларды іске асыру нәтижелері азаматтық қоғам институттарын одан әрі дамыту және Қазақстан Республикасында адамның құқықтары мен бостандықтарын тиімді қорғауды қамтамасыз ету үшін негіз беруге тиіс. Адвокаттық қоғамдастық пен құқықтық қоғам жаңадан қабылданған заңдардың новеллаларын оң бағалайды. Бұл заңдар толыққанды, өте маңызды кезеңді қалпына келтіреді деп сеніммен айтуға болады [5, 271 б.]. Өз тәжірибесін негізге ала отырып және үздік әлемдік практиканы пайдалана отырып, Қазақстан халықаралық стандарттарға жауап беретін заңдық күш көрсетудің қазіргі заманғы жүйесін құруға маңызды қадам жасап отыр. Заң көмегін көрсету, оның ішінде төлемсіз көмек көрсету мемлекеттің жеке адамның құқықтық мәртебесіне, адам мен азаматтың құқықтарын, бостандықтарын мен заңды мүдделерін құрметтеуге қатынасының көрсеткіші болып табылады. Адвокаттық қоғамдастық пен құқықтық қоғам жаңадан қабылданған заңдардың новеллаларын оң бағалайды. Бұл заңдар толыққанды, өте маңызды кезеңді қалпына келтіреді деп сеніммен айтуға болады. Өз тәжірибесін негізге ала отырып және үздік әлемдік практиканы пайдалана отырып, Қазақстан халықаралық стандарттарға жауап беретін заңдық күш көрсетудің қазіргі заманғы жүйесін құруға маңызды қадам жасап отыр. Заң көмегін көрсету, оның ішінде төлемсіз көмек көрсету мемлекеттің жеке адамның құқықтық мәртебесіне, адам мен азаматтың құқықтарын, бостандықтарын мен заңды мүдделерін құрметтеуге қатынасының көрсеткіші болып табылады.

Қорытындылар

Адвокаттар заңнамада тыйым салынбаған өзге де заң көмегін көрсетеді. Адвокат өзінің кәсіби қызметінде тәуелсіз [6, 302 б.]. Ол белгілі бір тапсырманы орындау құралдары мен әдістері туралы заңға негізделген

шешімдерін кәсіби қарыз принциптерінен бас тартпай және оған үшінші тұлғалардың, соның ішінде ұйымдардың, кез-келген дәреже мен мәртебенің, соның ішінде адвокаттық өзін-өзі басқару органдарының ықпал етуіне жол бермей қабылдайды. Адвокат іске қатысуға рұқсат етілген кезден бастап заң көмегін көрсету үшін қажетті заттарды, құжаттар мен мәліметтерді жинауға және ұсынуға құқылы. Бұл дегеніміз, адвокат өз бетінше немесе адвокаттар алқасы арқылы кез-келген ұйымға (қызметі ақпаратты жариялауға заңнамалық тыйым салумен байланысты адамдардан басқа) қажетті құжаттаманы ұсыну және зерттелетін мәселенің мәнін түсіндіру туралы сұрау сала алады. Адвокаттар өздерінің кәсіби қызметінде әртүрлі заңгерлік көмек көрсетеді [7, 66 б.].

Адвокат мәртебесін беру тәртібін регламенттейтін Қазақстан Республикасының заңнамасында осы мәртебені иеленуге үміткер адамға қажетті құжаттар мен шарттардың белгілі бір тізбесі бекітілген, ол кеңейтілген түсіндіруге жатпайды. Бұл ретте заңнамада материалдық сипаттағы қосымша шарттар көзделмеген. Сонымен, өнерге байланысты. «Адвокаттық қызмет туралы» Заңның 7 бабы, адвокат-жоғары заң білімі бар, адвокаттық қызметті жүзеге асыру құқығына лицензия алған, міндетті түрде адвокаттар алқасының мүшесі болып табылатын және осы Заңмен регламенттелетін адвокаттық қызмет шеңберінде кәсіптік негізде заң көмегін көрсететін Қазақстан Республикасының азаматы. Бұдан басқа, «Адвокаттық қызмет туралы» ҚР Заңымен адвокаттар алқасы мүшелерінің жалпы жиналысы (конференциясы) өкілеттіктерінің тізбесіне алқаға кіру жарнасын белгілеу құқығы немесе міндеті енгізілмеген, бұл жалпы жиналыстың Жарғыға кіру жарнасы туралы ережені енгізген кезде өз өкілеттіктерінің шегінен шыққанын қуәландырады. Сондай-ақ, мақаланың 2-тармағын елемеге болмайды. ҚР Конституциясының 14-бабына сәйкес, тегіне, әлеуметтік, лауазымдық және мүліктік жағдайына, жынысына, нәсіліне, ұлтына, тіліне, дінге көзқарасына, нанымына, тұрғылықты жеріне байланысты немесе кез келген өзге жағдаяттар бойынша ешкімді ешқандай кемсітуге болмайды. Азаматтардың құқықтарын бұлжытпай сақтау үшін іс жүргізу заңнамасына сәйкес тараптардың жарыспалылығы мен тең құқықтылығы қағидатын нақты қамтамасыз етуге қабілетті азаматтық қоғам институты ретінде адвокатураның мәртебесін арттыру қажет. Адвокаттық қызметпен айналысуға арналған адвокаттардың құқығын іске асырудың ұйымдық жүйесін жетілдіру қажет. Сонымен қатар, сот процесіне, сондай-ақ атқарушылық іс жүргізуге қатысу шеңберінде адвокаттың өкілеттік аясын кеңейту қажет.

Адвокат мәртебесін алу және халыққа заң қызметтерін көрсету нарығын ретке келтіру мәселесін өзгерту. Бұдан басқа, азаматтық сот ісін жүргізуде адвокаттың міндетті түрде қатысуы және азаматтық сот ісін жүргізуде Тараптар немесе қылмыстық процесте жәбірленушілер болып табылатын тұрмысы төмен азаматтарға тегін заң көмегін көрсету қажет болатын азаматтық сот ісін жүргізудегі істердің санаттарын нақтылау ұсынылады [8, 33 б.].

Адвокатура қоғамнан мемлекетке кері байланысты нығайтудың маңызды құралы болып табылады. Осыған байланысты адвокатураның дербестігін, құқықтары мен жауапкершілігін кеңейту қажет. Қазір мемлекеттік басқару органдарының адвокатураны басқару құзыреті айтарлықтай шектеулі. Адвокаттарды алқадан шығару және шығару, алқаға қабылдаудан бас тарту туралы Төралқаның қаулыларын жою, сондай-ақ алқадан шығару туралы, алқаның жалпы жиналысының шешімдері мен Төралқаның қаулыларын алып тастау, жаңадан сайланған төрағаларды және алқа Төралқасы төрағасының орынбасарларын бекіту және т.б. өкілеттіктері алынып тасталды [9, 67 б.]. Алайда, сонымен бірге, барлық орталық және жергілікті әділет органдары адвокатура қызметі мәселелері жөнінде нұсқаулықтар шығаруға, адвокаттардың заң көмегін көрсету тәртібін, адвокаттардың еңбегіне ақы төлеу тәртібін және алқаға қабылданғысы келетін адамдардың тағылымдамадан өту және оны ұйымдастыру тәртібін белгілеуге құқылы.

ПАЙДАЛАНҒАН ДЕРЕКТЕР ТІЗІМІ

1 Конституция РК (принята 30 августа 1995 года) (с изменениями и дополнениями по состоянию на 2019 год).

2 Закон No 195 от 5 декабря 1997 г. «Об адвокатской деятельности».

3 Закон Республики Казахстан от 5 июля 2018 года No 176 – VI ЗРК «Об адвокатской деятельности и юридической помощи».

4 **Романенков, А. Ф.** Проблемы реформирования адвокатуры в современной правовой системе – на примере адвокатуры Республики Узбекистан) – адвокатская практика, 2010. – 107 б.

5 **Мусин, К. С.** Интервью корреспондента газеты «Казахстанская правда» Лауры Тусупбековой. – No 113 от 19 июня 2018 года. – 271 б.

6 **Волкова, Ж. А.** Повышение роли адвокатов в уголовном судопроизводстве, 2019. – 302 б.

7 **Нурмагамбет, Е. Т.** Особенности совершенствования деятельности адвоката-защитника в уголовном процессе. – No 6. – 2013. – 66 б.

8 **Мухамбетуалиева, А. М.** Проблемы, пути совершенствования деятельности защитника в уголовном судопроизводстве РК // «Вестник КАЗУ». – No 3. – 2008. – 33 б.

9 <http://www.zakon.kz/4885584-povyshenie-rol-i-advokatov-v-udolovnom.html> [Электронды ресурс].

10 **Смыкалин, А. С.** Адвокатура В Российской Федерации : Учебник. – М. : Проспект, 2021. – 67 б.

REFERENCES

1 Konstituciya RK (prinyata 30 avgusta 1995 goda) (s izmeneniyami i dopolneniyami po sostoyaniyu na 2019 god) [The Constitution of the Republic of Kazakhstan (adopted on August 30, 1995) (with amendments and additions as of 2019)] [Text].

2 Zakon No 195 ot 5 dekabrya 1997 g.«Ob advokatskoj deyatel'nosti» [Law No. 195 of December 5, 1997 On Advocacy].

3 Zakon Respubliki Kazahstan ot 5 iyulya 2018 goda No 176 – VI ZRK Ob advokatskoj deyatel'nosti i yuridicheskoy pomoshchi [Law of the Republic of Kazakhstan dated July 5, 2018 No. 176 - VI ZRK On advocacy and legal assistance] [Text].

4 **Romanenkov, A. F.** Problemy reformirovaniya advokatury v sovremennoj pravovoj sisteme-na primere advokatury Respubliki Uzbekistan) [Advokatskaya praktika problems of reforming the bar in the modern legal system - on the example of the bar of the Republic of Uzbekistan) - Law practice] [Text], 2010.–107 p.

5 **Musin, K. S.** Interv'yu korrespondenta gazety «Kazhstanskaya pravda» Laury Tusupbekovoj [Interview with the correspondent of the newspaper «Kazakhstanskaya Pravda» Laura Tusupbekova] [Text] No. 113 dated June 19, 2018. – 271 p.

6 **Volkova, Zh. A.** Povyshenie roli advokatov v ugovnom sudoproizvodstve [Increasing the role of lawyers in criminal proceedings] [Text], 2019.–302 p.

7 **Nurmagambet, E. T.** Osobennosti sovershenstvovaniya deyatel'nosti advokata-zashchitnika v ugovnom processe [Features of improving the activities of a defense lawyer in criminal proceedings, No. 6, 2013] [Text], 2013. – 66 p.

8 **Mukhambetualieva, A. M.** Problemy, puti sovershenstvovaniya deyatel'nosti zashchitnika v ugovnom sudoproizvodstve RK [Problems, ways of improving the activities of a defender in criminal proceedings of the Republic of Kazakhstan] [Text], 2008. – 33 p.

9 <http://www.zakon.kz/4885584-povyshenie-rol-i-advokatov-v-udolovnom.html> [Electronic resource].

10 **Smykalin, A. S.** Advokatura v Rossijskoj Federacii [Advocacy In The Russian Federation. Textbook. - M.: Prospect] [Text], 2021. – 67 p.

Материал 10.03.22 баспаға түсті.

*А. Т. Сарсенбаев

Павлодарская областная коллегия адвокатов,

Республика Казахстан, г. Павлодар.

Материал поступил в редакцию 10.03.22.

СОСТОЯНИЕ ИНСТИТУТА АДВОКАТУРЫ В ГОСУДАРСТВЕ НА СОВРЕМЕННОМ ЭТАПЕ

В статье рассматриваются актуальные проблемы, с которыми приходится сталкиваться адвокату в процессе осуществления своей деятельности. Современную деятельность и состояние адвокатуры в Казахстане невозможно понять и рассмотреть без изучения истории ее становления, формирования и развития, поскольку нельзя без этого понять смысл задач, стоящих перед этим важным общественно-правовым институтом. В конечном итоге это позволит определить место, роль и значение адвокатуры в строительстве правового и демократического государства.

Путь становления казахстанской адвокатуры неразрывно связан с историей развития российской адвокатуры, и он был сложным, предпринимались различные поиски лучших форм и способов организации адвокатуры и только на момент распада Советского Союза мы можем говорить о самостоятельном пути развития данного института в Казахстане.

В силу особенностей выполняемых функций, возложенных на адвокатуру, и её положения в системе правовых отношений, в различные периоды истории подходы к ней менялись в зависимости от политической системы общества, его экономического уровня, правовой культуры и правосознания граждан и многого другого. Путь становления адвокатуры был трудным, и всегда на отдельных этапах развития общества предпринимались различные поиски совершенствования форм, способов и методов деятельности организации адвокатуры. Появление профессиональной адвокатуры в период до 1917 года тесно взаимосвязано с историей становления и развития законодательства Российской империи в состав, которой

входил и Казахстан, и в частности проведением прогрессивной судебной реформы 1864 года.

Ключевые слова: адвокат, адвокатура, защитник, государственная тайна, осужденный, доказательства, законодательство, федеральный закон, правовой институт, юридическая помощь.

**А. Т. Sarsenbaev*

Pavlodar Regional Bar Association,

Republic of Kazakhstan, Pavlodar.

Material received on 10.03.22.

THE STATE OF THE INSTITUTION OF ADVOCACY IN THE STATE AT THE PRESENT STAGE

In the article, examines the actual problems that a lawyer has to face in the process of carrying out his activities. The current activity and state of the legal profession in Kazakhstan cannot be understood and considered without studying the history of its formation, formation and development, since it is impossible without it to understand the meaning of the tasks facing this important socio-legal institution. Ultimately, this will determine the place, role and importance of the legal profession in the construction of a legal and democratic state.

The path of formation of the Kazakh bar is inextricably linked with the history of the development of the Russian bar and it was difficult, various searches were undertaken for the best forms and ways of organizing the bar and only at the time of the collapse of the Soviet Union we can talk about an independent way of development of this institution in Kazakhstan.

Due to the peculiarities of the functions assigned to the bar and its position in the system of legal relations, in various periods of history approaches to it have changed depending on the political system of society, its economic level, legal culture and legal awareness of citizens and much more. The path of the formation of the bar was difficult, and always at certain stages of the development of society, various searches were undertaken to improve the forms, methods and methods of the organization of the bar. The emergence of professional advocacy in the period before 1917 is closely interrelated with the history of the formation and development of the legislation of the Russian Empire, which included Kazakhstan, and in particular the progressive judicial reform of 1864.

Keywords: lawyer, advocacy, defender, state secret, convict, evidence, legislation, federal law, legal institute, legal aid.

Теруге 10.03.2022 ж. жіберілді. Басуға 31.03.2022 ж. қол қойылды.

Электронды баспа

3,07 Мб RAM

Шартты баспа табағы 13,5.

Таралымы 300 дана. Бағасы келісім бойынша.

Компьютерде беттеген А. Р. Омарова

Корректоры: А. Р. Омарова

Тапсырыс № 3900

Сдано в набор 10.03.2022 г. Подписано в печать 31.03.2022 г.

Электронное издание

3,07 Мб RAM

Усл.п.л. 13,5. Тираж 300 экз. Цена договорная.

Компьютерная верстка А. Р. Омарова

Корректор: А. Р. Омарова

Заказ № 3900

«Toraighyrov University» баспасынан басылып шығарылған

Торайғыров университеті

140008, Павлодар қ., Ломов к., 64, 137 каб.

«Toraighyrov University» баспасы

Торайғыров университеті

140008, Павлодар қ., Ломов к., 64, 137 каб.

8 (7182) 67-36-69

e-mail: kereku@tou.edu.kz

<https://vestnik.tou.edu.kz/>